

GALLIESIA

Pollone Galesia Yamboma Pepá Topa Sirimu Bokumu

Pollone I Pepá Topa Sirimumunge Ungu Pulu Mare

Ungu pulu mare inie yakondo gomo 714 molemo.

Kolea Galesia akumu disiriki ningu poropinji niringila. Pulu Yemonga bokuna temondo nilimonje, mimi siku naa pilimele. Pollo Galesia pupe andorumu temane mare Lipe Mundurumu Yema 13:16-14:25 mele, 16:6, 18:23 molemo.

Galesia pepámonga ungu pulu te i sipe: Ou Juda yamboma mindi Yesusinge talapemo moloringi. Nakolo pe Pollo Juda yambo naa molko yambo lupema moloringi koleamanga aisili andopa temane peangamo topa sirimu kinie kanu yambo lupemanga mare Yesusinge talapena sukundu oringi kinie umbuni te wendo orumu. Kanu umbunimu i sipe: Mosisini Pulu Yemonga ungu mane sirimuma ou Juda yambomane pilku liku teringi mele kanu yambo lupemane naa pilku teringimunge Juda ye marene ningindu: “Juda yambo naa molemelemanane Kirasinge yamboma kamu molongendo yema kinie kangoma kinie Mosisini ungu mane sirimu mele pilkulie enenga kangi te kopisiku makaye teko wendo liengi. Mosisini ungu mane sirimuma pali pilku liku teangila.” niringi. (Ungu te Lipe Mundurumu Yema 15:5 molemo. 15:1-6 pali kanani. “Molo.” niringi mele 15:19-21 molemo.)

Kanu Juda yema Galesia poropinjine andoko Kirasinge talapena yambo moloringimendo ningindu: “‘Sike.’ ningu pilimele ulu akumuni mindi ene naa lipe taponjimbe. Mosisini ungu mane sirimuma pilku liku teangila.” niringi nakolo Pollone nimbendo: “Paa molo!” nirimu. “Yesusi Kirasi yu ‘Sike.’ nimbu tondolo mundupu pilimolo ulumuni mindi Pulu Yemone olio kanopalie olionga ulu pulu kerime siye kolopa, ‘Konopu sumbi nimbe peli yamboma.’ nimbe kanolemo, yu kinie pea kapola kapola molemolo aulkemo akisinjilimo. Kanu ulumuni mindi olio molopo konjipu mindi pumulú ulu pulumu limulú aulkemo akisinjilimo. Mosisini ungu mane sirimu akumane olio lipe taponjimbe ulu te naa pelemo.” nimbe i pepámo ene topa sirimu. Ungu akumunge ungu pulu tondolo te Galesia 2:16 molemo.

Boku Romo kinie Gallesiatolo ungu tondolo aisili telu sipe. Ungu pulu mare bokumunge alsena anjukundu “26. lo”, “18. katim skin”, “31.3. pikinini bilong God”, “45. stretpela man”, “2. arapela lain” molemo kanani.

Ya ungu pulumu pora nikimu.

1 ¹Na Pollo, Yesusini “Nanga kongonomo tenjipui.” nimbe lipe mundurumu ye te. [Mana] yambomane ‘Aku kongonomo tepui.’ ningu na mako naa toringi. [Mana] ye tene “Nanga kongonomo tenjipui.” nimbe lipe naa la mundurumu. Yesusi Kirasi kinie Kirasi kolorumu kinie topa makinjirimu Lapa Pulu Yemotolone mindi na “Eltenga kongonomo tenjipui.” ningu liku munduringili.

²Nane ene Kirasinge yambo talapemo kolea Gallesia poropinji taonomanga maku toko molemele yamboma i pepámo topo sikiru. [Na kinie pea kongonomo tapu topo telemolo] angenupili pea molopolie i pepámo topo sikiru.

³Olonga Lapa Pulu Yemo kinie Aili Yesusi Kirasitolone ene we kondo kolkolo, ‘Ene konopu pe nipili taka lelko molangi.’ niengili. ⁴Kanu Aili Yesusi Kirasi yuni yuyu ‘Olio lipu taponjembo. Olionga ulu pulu kerime manie pupili. Olio, mana yamboma ulu pulu kerimenga suku naa molangi lipu taponjipu wendo liembo kene enenga nimbu kolonjembo.’ nimbe kolonjirimu yemo. Aku terimumu Lapa Pulu Yemone ‘Teani.’ nirimu mele pilipe lipe tembando aku terimu. ⁵Kanu Lapa Pulu Yemonga imbimu kamu kamu ola molopa mindi pulimo. Aku sipe sike tepili.

⁶Kirasini ene we kondo kolopalie enenga nimbe tenjirimumunge Pulu Yemone “Ene nanga yamboma molangi wai.” nirimu mele ene pilku liringi mele nondoko konopu alowa teko, [ye marene] “Temane peangamo topo sikimulu mele piliengi!” nilimele temane te lupe pilku molemelemonga na ene kinie konopu keru panjipu konopu aisili lipu mundupu molio. ⁷Nakolo kanu temanemo sike temane peangamo molo. [Temane peanga te lupe paa naa pelemo!] Ye marene ene teko embambo siku “Kirasinge temane peangamo topo sikimulu.” ningu ungu mare lupe alowa malowa teko Kirasinge temane peangamo teko kenjingí tekemele. ⁸Nakolo olione kepe, mulu koleana molemo angello tene kepe, temane peanga te lupe topo sipu, olione ene ou pulu pulu topo sirimulu temane peangamo mindi naa topo símulu liemo [aku sipe kolo tomba yemo] Pulu Yemone ‘Yu alieli mindili nomba molopili.’ nimbe [kolea kerine lipe] mundupili. ⁹Ou nane ya nindu mele kinié altopo nikiru: Ou temane peangamo ‘Sike.’ ningu pilku liringi kanumu yambo tene naa topa sipe, “Temane peangamo tokoro.” nimbe temane te lupe topa simu liemo [Pulu Yemone] ‘Yu alieli mindili nomba molopili’ nimbe [kolea kerine lipe] mundupili.

¹⁰Kinié nane ya ungu nikirumu ‘Yambomane na kapi ningu ‘ye peangamo.’ niengi.’ nimbu nikiru molo ‘Pulu Yemone na kapi nimbe ‘ye

peangamo.’ nipili.’ nimbu nikiruye? Molo ‘Yambomane pilkulie konopu siengi.’ nimbu temane peangamo topo silioye? Nane ‘Yamboma konopu siengi.’ nimbu uluma telkanje na Kirasinge kongono tenjili kendemande te naa molka.

¹¹Nanga ʼKirasi pililiʼ angenupilime, nane temane peanga ene topo sirindu kanumu ʼmanaʼ yambo tene konopumuni pilipelie na nimbe sirimu temane te molo. ‘Akumu paa piliengi!’ nimbu nikiru. ¹²Kanu temane peangamo ʼmanaʼ yambo tene na topa sirimuna pilipu lipu andopo naa topo sirindu. Kanu temanemo yambo tene na mane naa sirimula. Paa molo. Yesusi Kirasini ‘Kanu temanemo Pollo pilipili.’ nimbe na temane peanga akumu lipe ora sirimuna pilipu lirindu.

¹³ʼNa ou ‘Kirasinge temanemo ungu sike te paa molo.’ nimbu pilipu paa konopu lupe pepili molorundumunge Kirasini yuyu na naa lipe ora silkenje paa pilipu naa lilke.ʼ Na ou molorundu mele ene temanemo piliringi. Na ou Juda yambomanga ungu manema paa pilipu tepo molopo, ene Pulu Yemo kapi ningu popo toringi mele nane aku sipu tepo molopolie, Kirasinge yambo Pulu Yemonga talapena moloringime paa tondolo mundupu mindili lipu sipu, ‘Yamboma pali Kirasinge ungumu kamu munduku keleangi. Yunge talapemo kamu pora nimbe manie pupili.’ nimbu aku terindu. ¹⁴Na kinie kapola meringi Juda yemanga aisili topo akili lenjipu, nane Juda yambomanga ulu puluma paa olandopa pilipu tepo molopo, olionga anda kolepalimenga ungu manema paa tondolo mundupu pilipu lipu, ‘Yamboma pilku liku teko molko, kanu ungu manema paa munduku naa keleangi.’ nimbu ungu manema paa mimi sipu nokorundu. ¹⁵Nakolo na ou naa meangi Pulu Yemone na we kondo kolopa ʼyunge yemo molambo.’ nimbe, mako torumu, kanu Pulu Yemone yuyu temba mele konopuni pilipelie ¹⁶‘Nane yunge Malo kanopo imbi siembo.’ nimbe lipe ora sirimu. ‘Na Juda yambo naa molko yambo lupe molemelena andopa yunge temane peangamo topa sipili.’ nimbe yunge Malo na lipe ora sirimu. ʼKonopu alowa tepo Kirasinge ye te molopolie,ʼ nane ʼmanaʼ yambo tendo “Na nambe tembonje? Temane peangamo piliembo na toko si.” naa nirindu. ¹⁷Na ou aku sipu naa molambo Yesusini ou kumbi lepa “Nanga kongonomo tenjipai.” nimbe lipe mundurumu yema kolea aili Jerusalleme moloringine naa la purundu. ʼPulu Yemone na mane sipili.’ nimbu, sumbi sipu kolea Arepia pupu akuna wale mare molorundu. Pe kelepo kolea aili Damasikasindu yando ʼombo ungu mane sipu,ʼ molorundu.

¹⁸Kanu kinie ʼPulu Yemone yunge Malo na ou lipe ora sipili pe,ʼ ponie yepoko omba purumu kinie ‘Na Pita kanopo imbi siembo.’ nimbu Jerusalleme pupu, yu kinie pea koro talo molorundu. ¹⁹Yesusini “Nanga kongonomo tenjipai.” nimbe lipe mundurumu yemanga te pea naa kanorundu. Ailimunge angenu Jemisi mindi kanorundu. ²⁰Nane i temane

pepána topo sikirumu kolo naa tokoro. Pulu Yemo kanopa molopili mi lepo ene nimbu sikiru akumu paa sike nimbu sikiru. ²¹Pe na kolea Siria kinie Sillisia poropinjitolonga andorundu. ²²Kolea Judia disiriki sukundu kolea wemanga Kirasinge yambo talapemane na naa kanoringi. ²³Terindu mele temanemo mindi ou piliringi. Akumu i sipe: “Ou olio [Kirasinge yamboma] andopa mindili lipe sirimu ye kanumuni temane peangamo ou ‘Kamu manie pupili.’ nirimu temane peanga kanumu kinié yuni andopa topa silimo.” ningu yambomane temane toko siringimu mindi piliringi. ²⁴Pe Pulu Yemone na kinie terimu mele pilkulie Pulu Yemo kapi ningu imbi ambolko ola linjiringi.

2 ¹Pe ponie tene po omba purumu kinie na kelepo [wale talo sipu] Jerusalleme purundu. Banapasi kinie pea purumbulu. Taitasi nane lipu merindu, pea purumulula. ²Nakolo [Kirasinge yambo Jerusalleme moloringime nokoringi yemane nando “Oi.” niringine pilipu naa purundu. Pulu Yemone ‘Na pambo.’ nimbe] lipe ora sirimuna purundu. Pupulie nane Juda yamboma naa molko yambo lupema moloringi koleamanga andopo temane peanga topo sirindumu nimbu sirindu. Nakolo ‘Nane andopo yamboma lipe taponjilimo kongonomo telio mele kinie, ou kongono terindu mele kinie, kamu manie naa pupili.’ nimbu Kirasinge yambo talapemo nokoringi yema kanopo imbi sipu, we yamboma naa molangi kanu yema eneno tenga molangi temane peanga andopo topo sirindumu nimbu sirindu. ³[Sike Kirasinge Juda ye marene pilkulie, “Juda yambo naa molko yambo lupe molemolemanga yema Kirasinge yema kamu molongendo enenga kangi te kopisiengi.” niringi] nakolo Taitasi na kinie molorumbulu yemo yu sike Giriki yemo nakolo kanu ye ailimene “Yunge kangi te kopisijemili.” ningu karaye naa teringi. ⁴[Kangi kopisili ungu te wendo naa olka nakolo] ye kolo toli mare enene oliondo ‘Enenga angenupilime.’ ningu Kirasinge talapena kiyongo ningu oringi. ‘Olio Kirasi Yesusinge yamboma molemolomonga Mosisini ungu mane sirimumane olio naa nokolemo. Kanuma naa pilipu lipu ka ulkena mele naa molopo we molomolo kinie kapola.’ nimbu molorumulu mele kanu kolo toli yemane ‘Kanamili.’ ningu oringi. ‘Mosisini ungu mane sirimuma pilku limele yambomane mindi Pulu Yemone kanopa ‘yambo sumbi nilime’ nimbe kanolemo mele piliengi!’ ningu [kanu kolo toli yema Kirasinge yambo talapena] oringi, nakolo ‘Aku teringimunge ‘Mosisini ungu mane sirimumane olio ka sipili, molko kenjengi!’ ningu oringi.’ konopu lekeru. ⁵[‘Yambo lupemanga yemanga kangi te kopisiengi.’ sike niringi] nakolo enenga niringi ungu paa naa pilipu lirimulu. [‘Mosisini ou ungu mane sirimumane laye kolte kepe olio Kirasinge yamboma naa nokolemo.]. Temane peangamo mindi ungu sikemo, akumuni mindi ene nokopili, akumu mindi ene kinie pepili.’ nimbu “Paa molo!” nirindu.

⁶Jerusallem Kirasinge yambomane, “Olionga ye ailime” niringi kanu yema ‘Ene sike imbi molemo molo naa molemonje, akumu uluri molo.’ konopu lekero. Pulu Yemone kangikundu kanopa ‘Kamakoma’ nimbe ‘imbi naa mololime’ nimbe yamboma apurupe naa kanolemo. Kanu yemane na ungu nimbu siliomonga ungu lipe taponjimbe ungu te lupe naa niringi. ⁷Paa molo! Pulu Yemone Pitando “Juda yamboma temane peangamo puku toko si.” nirimu mele aku sipela nando “Temane peangamo Juda yamboma naa molemele yambo lupema puku toko si.” nirimu mele kanokolie “I siku ni. I siku naa ni.” ningu ungu te olandopa naa niringi. ⁸Yesusini Pitando “Juda yamboma molongena nanga kongonomo tenjipui.” nimbe lipe mundurumu kinie Pulu Yemone yu tondolo sipe lipe taponjipe molopili kanu kongonomo tenjirimu kanu mele Yesusini nando “Juda yamboma naa molemele yambo lupema molongena nanga kongonomo tenjipui.” nirimu kinie Pulu Yemone na tondolo sipe lipe taponjipe molopili kanu kongonomo andopo terindu mele kanokolie, ⁹Jemisi keme, Pita keme, Jono keme, Jerusalem, yambomane “Enene olio nokolemele ye ailime.” niringi kanu yemane Pulu Yemone na i kongonomo paa sirimu mele kanokolie, ‘Sike kongono telu sipu telemolo lemo.’ ningu Banapasi kinie olto ‘Enenga kandi angenutolo mele molangili.’ ningu ki liringi. Ene kinie olto kinie olione ungu te nimbu panjipulie, “Banapasi kinie oltone yambo lupema lipu taponjipulu Pulu Yemonga kongonomo teambili. Enene Juda yamboma liku taponjiku Pulu Yemonga kongonomo teangi.” nirimulu. ¹⁰Ungu telu mindi “Tondolo munduku teangili.” niringi. “Kirasinge yambo Jerusalem talapena sukundu yambo koropa pupili molemelema liku taponjengili.” niringi. Kanu kongonomo na koronga ou tembondong konopu sirindu yandopa kinie kepe tondolo mundupu kanu kongonomo telio.

¹¹Jerusalem ye ailimene nando “Teleno mele papu teleno. We teko molani.” niringi, nakolo pe na kolea aili Andiyoko pupu molambo, Pita orumu kinie yuni ulu te terimumu paa tepa kenjirimumunge kanopolie, yu molorumuna pupu, tepa kenjirimu mele sumbi sipu nimbu para sipu iri torundu. ¹²Jemisini “Andiyoko pai.” nimbe lipe mundurumu yema ou naa wangi Pita Juda yamboma naa molemele yambo lupema kinie pea andoko tapu toko langi noringi. Nakolo pe Jemisini lipe mundurumu ye kanuma oringi kinie ‘Ye lupe Kirasinge ye molemelema kangi te kopisiengi.’ niringi yema pipili kolopa, ‘Tekero mele naa kanangi.’ nimbe Pita yambo lupema kinie andopa langi norumu mele mundupe kelepa yuyu molorumu. ¹³Kanu kinie Pitane ‘Manda tembo.’ nimbe konopuni pilipelie kanu yema naa ongo molangi terimu mele pe oringi kinie mundupe kelepa ‘Okomele yema kinie konopu teluna pupili molemolo.’ nimbe topele mapele topa ulu kolo toli te terimu mele Andiyoko, Juda yambo Kirasinge yambo moloringime kanokolie ene kepe Pitane topele

mapele topa kolo toli ulumu terimu mele aku siku manda lelko teringila. Pe enene topele mapele toko kolo toli ulumu teringi mele Banapasini kanopalie ‘Ou lawa tendu lepamo. Ene tekemele mele teko konjikimili. Na aku sipu teambo.’ nimbe yuni kepe aku sipe lawa terimu.

¹⁴Kanu kinie enene temane peangamonga ungu sikemone ‘Teangi.’ nilimo mele sumbi siku naa teko lawa teringi mele kanopolie, ene pali kanoko molangi nane Pitando nimbundu: “Nu Juda ye te nakolo Juda yambomane [langi nongendo ungu manema pilkulie] telemele mele naa teko, Juda yambo naa molko yambo lupe molemeleman telemele mele teleno, akumunge nuni yambo lupemando “Juda yambomane [ungu manema, pilku telemele mele aku siku manda lelko teangi.” ningunambemuna mane silinoye?” [nirindu.]

¹⁵“Juda yamboma naa molko yambo lupe molemelemo Juda yambomane ‘ulu pulu keriteli yamboma.’ nilimele kanu yamboma olio Juda yamboma molo; Juda yambomane olio meringimunge olio Juda yamboma molemolo kanuma [Kirasinge yamboma molopolie ungu talo pilimolo mele i sipe. Te:] ¹⁶‘Mosisini ungu mane sirimuma yambomane mimi siku pilku liku telemelemonga Pulu Yemone ene kanopalie enenga ulu pulu kerime siye naa kolopa, ‘Konopu sumbi nimbe peli yamboma.’ nimbe naa kanolemo.’ nimbu pilimolo. [Te:] ‘Yambomane ‘Yesusi Kirasi sike.’ ningunondolo munduku pilimele yamboma mindi aku siku telemelemonga Pulu Yemone ene kanopalie enenga ulu pulu kerime siye kolopa, ‘Konopu sumbi nimbe peli yamboma.’ nimbe kanolemo.’ nimbu pilimolola. Aku ungutolo pilipulie ‘Mosisini ungu mane sirimumane olio [Juda yamboma] kepe manda naa lipe taponjimbe.’ nimbu pilipulie, ‘Pulu Yemone olio kanopa olionga ulu pulu kerime siye kolopa, ‘konopu sumbi nimbe peli yamboma.’ nimbe kanopili.’ nimbu ‘Yesusi Kirasi sike.’ nimbu tondolo mundupu pilirimulu. ‘Mosisini ungu mane sirimuma mimi siku pilku liku telemele yambomanga paa telu kepe aku sipe tembamonga Pulu Yemone yu kanopalie yunge ulu pulu kerime siye naa kolopa, ‘konopu sumbi nimbe peli yamboma.’ paa naa nimbe kanomba.’ nimbu pilipulie ‘Yesusi Kirasi sike.’ nimbu tondolo mundupu pilimolo.

¹⁷“Aku liemo, olio Juda yambo marene ‘ ‘Pulu Yemone olio kanopa olionga ulu pulu kerime siye kolopa, ‘konopu sumbi nimbe peli yamboma.’ nimbe kanopili.’ kene ‘Yesusi Kirasi sike.’ nimbu tondolo mundupu piliemili.’ nilimolo kanu ulumuni olio i sipe mele lipe ora silimo: [Olione “Juda yambo naa molko yambo lupe molemelema ulu pulu keriteli yamboma molemele.” nilimolo mele] olio kepe [Mosisini ungu mane sirimumane olio manda naa lipe taponjilimo. Kirasini mindi olio manda lipe taponjimbe.’ nimbu pilipu Mosisini ungu mane sirimuma mundupu kelemolomonga aku sipe] ulu pulu keriteli yamboma molemolo mele lipe ora silimo, mona lemo. Aku liemo olio [Juda

yamboma, ulu pulu keru teli yamboma molemolo mele aku sipe lipe ora silimo mona lemomonga 'Kirasini "Ulu pulu kerime teangi." nilimo lepamo.' nimbu pilimolo kinie peangaye? Paa molo! [Kirasini aku sipe paa naa nilimo.]¹⁸ Nane ou pilipulie, 'Mosisini ungu mane sirimumane na naa lipe taponjipe, Pulu Yemone 'na "mindili nopili." nimbé ulu pulu keru te naa peli yambo sumbi nilimu molemo kanokoro.' nimbé ulu te manda naa temba.' nimbu tondolo mundupu pilipu Mosisini ungu mane sirimuma mundupu kelerindu akumu pe kelepo 'Mosisini ungu mane sirimumane na manda lipe taponjipe Pulu Yemone na 'yambo sumbi nilimu.' nimbé ulu pulumu pelemo.' nimbu altopo Mosisini ungu mane sirimuma ambolopo pilipu lipu telkanje aku telka ulumuni 'Na Mosisini ungu mane sirimuma ou mundupu kelerindu kinie tepo kenjirindu.' nimbe lipe ora silke. ¹⁹ [Aku nikirumunge ungu pulu te i sipela:] [Yambo te kolemo kinie yu nokolemo ulu puluma mundupe kelemo, kanu ulu pulumane yu kolemomonga altopa naa nokolemo aku sipe mele, Mosisini ungu mane sirimumane na nokorumu kinie mimi sipu pilipu lipu naa terindumunge ungu mane kanumane Pulu Yemone na 'ulu pulu keru naa peli ye sumbi nilimu' nimbe kanombamonga ulu pulumu na manda naa sirimumunge kanu ungu manema na mundupu kelepo kanu ungu manema kinie ye kololimu mele molorundu. Pe kinié kanu ungu manema kinie kololi yemo moliomonga Pulu Yemone kanopa peanga kanolemo uluma tembondo konde molio. ²⁰ Kirasi unju perana [uku toko panjiringi kolorumu kinie, na kinie pea uku toko panjiringi kolorumbulu. Akumunge kinié na nanu we konde naa molio. Kirasi na kinie tapu topa molemomonga yunge konde mololi ulumu na kinie pelemo. Akumunge kangikundu uluma tepo molio mele 'Pulu Yemonga Malo yu sike.' nimbu tondolo mundupu pilipulie aku sipu kangikundu uluma tepo molio. 'Pulu Yemonga Malo' nikiru yemo yu na konopu monjipe nanga nimbe kolo wangopa kolonjirimu yemo. ²¹ 'Pulu Yemone yamboma we kondo kolemo ulumu uluru molo.' naa nimbu, mundupu naa kelio. Mosisini ungu mane sirimumane Pulu Yemone olio 'yambo sumbi nilime' nimbe kanomba ulu pulumu manda silkenje Kirasi we kolka. Yu kolorumu ulumuni uluru naa telka." [nimbu Pitando nirindu.]

3 ¹ Ene [Kirasinge yambo, Gallesia molemele kekelepa tolime, nane ou Yesusi Kirasi unju perana uku toko panjiringi kolorumu mele nimbu sirindu kinie ene paa piliringi yamboma, ene yambo naene konopuma tepa embambo sipe lipe lou lenjirimuye? ² Nane ungu paa telumu piliembo ene walsembo: Mini Kake Telimu [aulke nambolkarenga, liringiye? [Mosisini] ungu mane sirimuma pilku liku tenge panjiku teringimunge Mini Kake Telimu liringi, molo [temane peanga topo sirindumu] pilkulie 'Sike.' ningu tondolo munduku piliringimunge liringiye? ³ Ene [nambolka unguru pilkulie] aku siku kekelepa tolemele?

Ou pulu pulu ƭKirasinge yamboma molamili. Pulu Yemone olio kanopa peanga kanopili. ƭningulie Mini Kake Telimu liringi kanumu, pe kinié ƭkonopu alowa teko, eneno enenga engemane ƭMosisini ungu mane sirimuma pilipu lipu tepolie, aku sipu molamili. ƭningu pilimeleye? 4 ƭƭKirasi sike. ƭningu tondolo munduku piliringi kinie, ƭulu ƭpeanga aku sipe, ƭmare ene kinie wendo orumu akuma we wendo orumuye? ƭUluma we wendo orumu. ƭWendo orumu kinie ƭMosisini ungu mane sirimumane olio naa lipe taponjilimo. ƭningu naa pilíngi, ƭliemo paa kerí. ƭkonopu lekero. 5 ƭMosisini, ungu mane sirimuma pilku liku telemelemonga Pulu Yemone yunge Minimu ene sipe, ene molemelena ulu tondoloma telemonje, molo ƭtemane peangamo, ƭpilkulie ƭƭSike. ƭningu tondolo munduku piliringimunge aku telemeye?

6Eporayamondo ƭPulu Yemonga bokuna nimbe molemo mele, pilku piliei:

“Pulu Yemone yu kinie “Tembo.”

nirimu mele Eporayamone ƭƭSike temba. ƭnimbe tondolo mundupe pilirimumunge kanopalie

Pulu Yemone “Yu ye sumbi nilimu.” nimbe kanorumu.”.

ƭnimbe molemo. 7Akumunge, ƭƭTemane peangamo sike. ƭningu, ƭondolo munduku pilimele yamboma Eporayamonga ambolangoma molemele. ƭningu piliei. 8Pe wendo ombá mele Pulu Yemonga bokuna ou molorumu. Pe Juda yambo naa molko yambo lupemane ƭƭSike. ƭningu tondolo munduku pilingímunge Pulu Yemone ene kanopalie ƭEnenga ulu pulu kerime siye kolopo, ƭKonopu sumbi nimbe pepili molemele yamboma. ƭnimbu kanombo. ƭnimbé mele Pulu Yemone ou Eporayamondo temane peangamo pemba mele topa sipelie nimbendo:

“Nuni kalko lini ye tene tembamonga

mana yamboma pali molko konjingí.” nirimu. ƭ

ƭnimbe molemo. 9ƭPulu Yemone aku sipe Eporayamondo nimbe panjirimu, munge yuni ƭPulu Yemo sike. ƭnimbe, ƭondolo mundupe pilirimu ye Eporayamo sewe anjipe tepa konjirimu kinie yandopa yandopa ƭPulu Yemo sike. ƭningu, ƭondolo munduku pilimele yamboma kepe Eporayamo kinie pea sewe anjipe tepa konjilimola.

10 ƭMosisini, ungu mane sirimuma pilipu lipu tenge panjipu temolo kinie ƭPulu Yemone olio ƭulu pulu kerí naa peli yambo sumbi nilime ƭnimbe kanomba. ƭningu tondolo munduku pilimele yamboma Pulu Yemone ƭMolko kenjengi! ƭnimbé. Pulu Yemone aku nimbémonga ungu te pilipulie aku nikiru akumu Pulu Yemonga bokuna molemo. Akumu i sipe:

ƭUngu manema molemo boku ƭMosisini torumu, munge

ungu mane paa pali alieli pilku liku

tenge panjiku naa tenge yamboma

Pulu Yemone ƭMolko kenjengi! ƭnimbé. ƭ

nimbe molemo kanumu. ¹¹ ʔPulu Yemonga bokumuni nimbendo; ʔPulu Yemo ‘sike.’ ningū,
 tondolo munduku pilingí yamboma mindi
 Pulu Yemone kanopa ‘Yambo sumbi nilime.’
 nimbe kanomba yambo kanuma mindi
 konde molko konjiku mindi pungí.’

nimbe molemo mele pilipulie ʔMosisini ʔungu mane sirimuma pilku liku tenge yamboma Pulu Yemone kanopa enenga ulu pulu kerime siye kolopa, ‘konopu sumbi nimbe peli yamboma molemele.’ nimbe kanomba aulke te paa naa lemo mele paa sumbi sipu pilimolo. ¹² ʔMosisini ʔungu mane sirimumane ‘olio lipe taponjimbe.’ ningū, mindili siku lombolko tenge ulumu kinie, ‘Kirasini olio lipe taponjimbe.’ ningū, tondolo munduku pilingí ulumutolo walsikale liku tere lelko manda naa tenge. Paa manda molo! ʔMosisini ʔungu mane sirimuma tengemonga ʔungu te Pulu Yemonga bokumuni nimbéndo;

ʔUngu manema paa pali
 alieli mimi siku pilku liku tenge panjiku
 tengé yamboma mindi aku tengemonga
 molko konjiku mindi pungí.
 ʔUngu mane mare walsikale kepe
 munduku kelko naa tenge kinie
 manda molko konjiku mindi naa pungí.’

nimbe molemo kanumu.

¹³ ʔPulu Yemone ʔKirasi ‘Molopa kenjipili.’ nirimuna yu sike molopa kenjirimu ulumuni, Kirasi yuni olio ʔJuda yamboma ʔungu manemane ‘Molko kenjengi!’ nilimo aulkena wendo linjirimu. ʔPulu Yemone Kirasi tepa kenjirimumunge ʔungu pulu te Pulu Yemonga bokumuni nimbendo;

ʔYambo unjuna ola ‘Kolangi.’ ningū
 uku toko panjilimele yamboma
 ʔPulu Yemone ʔMolko kenjengi!’ nimbé.’

bokuna nimbe molemo akumunge Kirasi yu unjuna uku toko panjiringimunge Pulu Yemone Yesusi ‘Molko kenjeni.’ nirimula. ¹⁴ ʔPulu Yemone Eporayamondo ʔNuni kalko lini ye tene tembamonga mana yamboma pali molko konjingí.’ nimbe, nimbe panjirimu ʔungu peangamo Kirasi Yesusini ulu te tenjimbemonga Juda yambo naa molko yambo lupema kinie pepili.’ nimbe ʔPulu Yemone ou ʔolio kolea kerine molopo kenjipu mindi pulimelka aulkena wendo linjirimu. ‘Mini Kake Telimu liengi simbu.’ nimbe, nimbe panjirimu akumu ‘ʔKirasini tenjirimumu olionga nimbe lipe taponjimbendo tenjirimu.’ ningū, tondolo munduku pilingí yambomane paa liengi!’ nimbe ʔPulu Yemone, aku sipe nirimu.

¹⁵ Angokeme, ʔUngu te mane simbumu sumbi siku piliengi!’ nimbu, ya mana yambomane ulu te telemele mele enene pilimelemo nimbu siembo.

Yambo talone “I sipu i sipu teambili.” ningu anju yando ungu te ningu panjilimbele kinie pe kanu ningu panjilimbele ungumunge yambo tene ungu te wendo naa limo, yambo tene ungu te sukundu naa mundulimo. Sike aku ungumu mana yambotolone mindi ningu panjilimbele nakolo pe kanu ungumu yambotolonga tene alowa naa telemo. Ungumu ningu panjilimbele mele aku sipe we pelemo.  Akumu manda lepa, Pulu Yemone Eporayamo kinie terimu mele lipa ora silimo.  16 Pulu Yemonga bokumuni nilimo mele i sipe: “Pulu Yemone “Tembo.” nimbe, nimbe panjirimu ungumu  olio Juda yambomanga anda kolepa, Eporayamo kinie yuni kalopa limbemo kinie eltendo nimbe, nimbe panjirimu.” nilimo. “Ye, kalopa limbemo.” nilimo kanumu  ye, telumundu mindi nilimo. “Nuni kalko linimu.” nilimo. “Nuni kalko linime.” naa nilimo. Yambo aisilindu naa nilimo, telumundu mindi nilimo. Aku  ye, telu kanumu  Pulu Yemone mako torumu ye, Kirasimu.

17 I ungu nikirumunge pulumu i sipe:  Pulu Yemone “Aku teni kinie nane i sipu i sipu tembo.” nimbe,  nimbe panjipe mi lerimu kanu ungumu yu koronga kumbi lepa wendo omba perimu. Kanu ungumu ou we pepili pe ponie po anderete kelepa teti omba purumu kinie  Mosisini, ungu mane sirimuma wendo orumu.  Kanu ungu manema sike pe akilipe wendo orumu nakolo, Mosisini ungu mane sirimumane Pulu Yemone ou nimbe panjipe mi lerimu ungumu manda naa topa manie mundumbe, Pulu Yemone ou nimbe panjirimu ungumu we pemba mindi pelemo, ungu akumunge kongonomo manie manda naa pumbe. 18 Yamboma Pulu Yemone “We simbu.” nirimu m lemo lingindu Mosisini ungu mane sirimuma pilku liku tekolie kanu m lemo limelkanje Pulu Yemone  “We simbu.” nimbe,  nimbe panjirimu ungumu ‘Sike.’ ningu tondolo munduku pilkulie manda naa limelka. Nakolo Pulu Yemone Eporayamondo “We simbu.” nirimu m lemo ungu nimbe panjirimu ungumuni mindi aku m lemo yu we simbendo yuyu pilipelie mako torumu.  Eporayamone ulu te terimuna kanopa peanga kanopalie Pulu Yemone “Simbu.” naa nirimu. Yuni yuyu pilipelie aku sipe nimbe panjirimu.  

19  Pulu Yemone “We simbu.” nirimu m lemo simbendo yuni ou nimbe panjirimu ungumu pilipelie simbe,  liemo Mosisini ungu mane pe sirimuma nambemuna sirimuye? Kanu ungu manemane nambe telemoye? Aku, “Yamboma ulu pulu kerime telemele mele piliengi lipu ora siembo.” nimbelle Pulu Yemone  “I siku teai. I siku naa teai.” nimbe,  kanu ungu manema sirimu.  Pulu Yemonga ungu mane Mosisini yando sirimuma naa pelkanje ulu pulu kerime tepolie ‘Tepo k njimulu.’ nimbu naa pilimelka.  Nakolo ‘Kanu ungu manema kamu pepili.’ nimbe Pulu Yemone naa sirimu. Eporayamone kalopa limbemondo ou nimbe panjirimu kanu kalopa limbe yemo ‘ou naa opili ungu manemane yamboma nokopili. Yu omb  kinie ungu manemanga tondolomo manie

pupili.’ nimbe Pulu Yemone ungu manema sirimu. Pulu Yemonga ungu manema mulu koleana angellomane yando ningu sinjiringi, yamboma kinie mulu koleana angelloma kinie suku singine ye tene yando linjirimu kinie kamu perimu. [Kanu suku singine yemo yu Mosisi kanumu.]²⁰ Pulu Yemone ungu manema simbendo suku singine ye tene sinjirimu, Pulu Yemone yuyu yambomando sumbi sipe ungu te naa nirimu, nakolo ye tene yuyu ungu te sumbi sipe nimbe panjilimo kinie suku singine yambo tene uluri naa tenjilimo. Pulu Yemo yu ye telu mindi molopa yuni yuyu sumbi sipe Eporayamo kinie ungu te nimbe panjirimu. Yambo tene suku singine ulu te naa tenjirimu.

²¹ Pulu Yemone aku sipe terimuna [Mosisini Pulu Yemonga] ungu mane [sinjirimu ungu] ma kinie Pulu Yemone [Eporayamo kinie] nimbe panjirimu ungu kinie anju yando opa tou mele molemele? Paa molo! [Pulu Yemone konopu talo lepalie “Ungu manemane ene nokopili siembo.” naa nirimu.] Yamboma konde molko mindi puli ulu pulumu manda simbe ungu mane te pelkanje Pulu Yemone kanu ungu manema pilku liku telemele [yamboma] kanopa ‘yambo’ sumbi nilime’ nimbe kanolka. Pe olio aku sipe ungu mane pelkamo pilipu lipu tepolie konopu sumbi nimbe pelime molopolie yunge kumbikerena manda pupu molemelka. ²² Nakolo aku sipe teli ungu mane te naa perimu, naa pelemo. Pulu Yemonga bokumuni i sipe mele nilimo:

“Koleamanga pali yamboma pali ulu pulu kerimene
ka silimo, ka ulkena mele pelemele.
Kowa manda naa pulimele.”

nilimo. [Pulu Yemonga ungu manema pelemomonga aku telemo.] [Mosisini ungu mane sirimumane yamboma nokolemomonga ulu pulu kerimene yamboma pali ka silimomonga pulumu i sipe:] Pulu Yemo yuni nimbe panjirimu mélemo ‘yambomane lingíndu Yesusi Kirasini tenjirimumu ‘Paa sike.’ ningu tondolo munduku pilingí yamboma siembo liengi kene ulu pulu kerimene yamboma pali ka sipe pepili.’ nirimu. Simbe lingí aulke te lupe molo.

²³ Yesusini olionga nimbe tenjirimu mele ‘Sike.’ nimbu tondolo mundupu pilimolo aulkemo ou wendo naa opili Mosisini [Pulu Yemonga] ungu mane [sirimu] mane olio mongo simbendo ka mele sirimu. Yesusini pe omba olionga nimbe tenjirimu mele tondolo mundupu pilimolo ulumu ulke ki mele lepa, ungu mane ou perimumanga ka ulkemonga lloko mele perimu kanumu pe ki linjimbemonga Mosisini ou sirimu ungu manemane aku terimu. ²⁴ I sipu mele nikiru: ‘Pulu Yemone olionga ulu pulu kerime siye kolopa, konopu sumbi nimbe peli yamboma molemele.’ nimbe kanopili.’ ningu ‘Kirasini olionga nimbe tenjirimu mele ‘Sike.’ ningu tondolo munduku piliengi!’ nimbe Kirasi ou mana naa opili Pulu Yemone ‘Ungu manemane olio yunge nokonjipili.’ nimbe, ungu manema

sirimu. ²⁵Nakolo kinié olio Kirasini tenjirimu mele ‘Sike.’ nimbu tondolo mundupu pilipu molomolo aulkemo wendo omba pelemona  Pulu Yemonga, ungu mane ou sirimumane olio naa nokolemo.

²⁶⁻²⁷Kinié Kirasi Yesusini  pe tenjirimu mele, ‘Sike  olionga nimbe tenjirimu,.’ ningu tondolo munduku pilimele ulumuni ene pali kinié Pulu Yemonga ambolangoma molonge aulkemo akisinjirimuna aku siku molemele. Ene no liringi kanu ulumuni Kirasi kinie ene kinie yambo telumu mele moloringime pali Kirasi,  mulu wambale mele,  pakoringimunge sike Pulu Yemonga ambolangoma molemele. ²⁸ žEne pali Kirasinge yambo molemelema, Juda yamboma lupe, Juda yambo naa molemele yamboma lupe molo; kou mone naa liku we kendemande kongono tenjili yamboma lupe, we molemele yamboma lupe molola; yema lupe, amboma lupe molola; kinié ene pali Yesusi Kirasinge yambo talape telumu mindi molemelemonga yambo lupe lupema naa molemele. ²⁹Ene Kirasinge yamboma molongi liemo ene Eporayamone kalopa lirimu yamboma molemelela; Pulu Yemone ou  Eporayamone kalopa limbe yamboma, ‘Simbu.’ nimbe, nimbe panjirimu m lemo ene pea lingi.

4 ¹  Ambolangoma kinie monge melema lingi yamboma kinie, akumando nimb  nikirumu i sipe: Kango tene yunge lapanga monge melema sike limo, nakolo ou yu kanga kinie lapanga kongono kendemande yambo te mele molemo. Lapanga melema pali sike yunge, nakolo yu kango kangamo mindi molemo kinie naa limo. ² Lapane ‘pe yu monge melema lipili.’ nimbe, nimbe panjilimo walemo ou wendo naa opili ‘Kangomo kinie melema kinie nokopili.’ nimbe mako tolemo yambomanga unguma mindi pilipe molemo. ³ Olio aku sipela. Olio ambolango kangama molorumulu kinie ungu manemane mindi ‘Nanga kendemandema.’ nimbe olio nokopa, kangimene ulu puluma temolo mele mane sirimu.

⁴ Nakolo Pulu Yemone ou yuyu konopumuni pilipe mako torumu walemo wendo orumu kinie yuni yunge Malo lipe mana mundurumu akumu  Mosisini, ungu mane sirimumane nokorumu yambo talapena suku ambo tene merimu. ⁵  Mosisini, ungu mane sirimumane nokolemo yambo kanuma altopa naa nokopili. Ene we molko,  Mosisini, ungu mane sirimuma kapola naa pilku liku telemelemonga mindili nongo kolonge aulkena wendo ongo, nanga  ambolango, ma molko nanga monge melema liengi.’ nimbe yuni yunge Malo ‘Enenga nimbe  yunge mememo ondo lepa, kolo wangopa kolonjipili.’ nimbe mana maniendo lipe mundurumu. ‘Malone olionga nimbe tenjimbe ulumuni olio kapola molomolo aulkemo akisinjipili.’ nimbe yu olio mana yamboma molemolona lipe mundurumu.

⁶ Pe Pulu Yemonga ambolangoma molemolona yuni yunge Malonga Minimu olionga konopumanga suku  Molopili.’ nimbe, lipe mundunjirimu. Aku Minimu Pulu Yemondo ‘Tara. Nanga Lapa.’. nilimo

Minimu. Pe olionga konopumanga molopa “Tara; nanga Lapa.” nilimo kinie, pilipulie ‘Olio yunge ambolangoma.’ nimbu pilimolo. 7Pulu Yemone aku terimuna kinié melemane ou ene nokorumu kinie kanu melemanga kendemandema moloringi mele naa molemele; Pulu Yemonga ambolangoma molemele. Pe yunge ambolangoma molemelena yuni “Nanga nosilio melema ene pe monge melema liengi simbu.” nirimu.

8Ou Pulu Yemo naa pilku yunge yamboma naa molkolie niringimuni, Pulu Yemo naa molorumu we melema ‘olionga pulu yema’ ningu liku anjiku popo toringi melemanga kendemande kongono paa mindili siku tenjiringi. 9Nakolo kinié Pulu Yemo pilku imbi siku yunge yamboma molemele. Nakolo sike akumu molo. Nane i sipu niembo: Pulu Yemone nimbendo: “Ene na pilku imbi siku nanga yamboma molangi.” nirimu. Aku liemo kinié aku siku molemele mele nambemuna munduku kelko bulu siku, enge naa peli ungu manema, nambemuna altoko pilku molemeleye? ‘Kanu ulumane olio altopa nokopili. Olio kanu ulumanga kendemande tenjili yamboma altopo molomolo kinie papu.’ ningu pilimeleye? 10Juda yambomane koro tenga tenga wale tenga koro molonge walema kinie, oli kondenga ke tomba walema kinie, ponie kondenga wendo ombá walema kinie, langi nou lemba kinie pulu monjiku sukundu lingí walema kinie, kanu walema wendo ombá kinie ulu mare pilku tenge mele Pulu Yemone Mosisi nimbe sirimu kinie pilipulie Isirele yamboma ungu mane sirimumunge pilku liku telemele, mele ene Kirasinge Galesia yamboma ‘Pulu Yemone olio kanopa peanga kanopili.’ ningu pilku liku telemele. 11Aku siku telemelemonga, ‘Nane ene mindili sipu mane sirindu mele we terindunje. Ene kinie kongono terindumu we manie pumbe. Na ene mane sirindu unguma munduku kelko ou pilku teringi mele altoko pilku tenge kinie keru.’ nimbu na paa mini wale mundukuru.

12Angokeme, nane ene paa tondolo mundupu mawa tepolie, na ou Mosisini ungu mane sirimuma mundupu kelepo, ene Juda yambo naa molko yambo lupe moloringimene Mosisini ungu mane sirimuma naa piliringi mele molorundu kene kinié na Kirasinge ungumu pilipu, molio mele ene aku siku pilku molangi.

Na ene kinie molorundu kinie, enene na kinie uluri teko naa kenjiringi. 13Ene pilimele, na kuru te torumumunge ou kumbi lepo ene moloringine ombo temane peangamo topo sirindu. 14Nanga kangimu enge naa nirimumunge ene umbuni sirindu nakolo enene na kanoko keru kanoko bulu naa siku, na munduku naa keleringi. Pulu Yemone angello te ene molemelena lipe mundulke kinie “Pea molamili oi.” nilimelka mele, molo Kirasi Yesusi yu olka kinie “Pea molamili oi.” nilimelka mele na aku siku “Pea molamili oi.” niringi. 15Ou na kinie konopu siku “Papu onu. Pea molamili oi.” niringi mele kinié nambe telemoye? Nane paa sike nimbu

sikiru: ‘Ou na ene kinie pea molorumulu kinie umele paa konopu lakoko monjiringi melema na silimelka. Nanga mongo te keril elkanje ‘Na lipu taponjemili.’ ningu enenga mongo te akuku na silimelka.’ nimbu sikiru. 16 ‘Aku liemo, nane ene ungu sikema nimbu sikirumunge kinié na enenga opa toumu molioye?’

17 ‘Kanu ye Mosisini ungu mane sirimuma pilku teangi.’ ningu mane silimele, yemane “Olionga unguma paa piliengi!” ningu tondolo munduku mane silimele nakolo aku telemele ulumu ‘Ene lipu taponjemili.’ ningu naa telemele. ‘Ene na kinie nanga angenupilime kinie, tapu toko naa molangi.’ ningu pipi siku, ‘Ene kinie mindi tapu toko molko enenga unguma mindi konopu kimbu siku pilku liku molangi.’ ningu aku siku tondolo munduku mane silimele. 18 Na ene kinie naa molio kinie ye lupe marene ‘Ene lipu taponjemili.’ ningu tondolo munduku ‘Pulu lepili. Tapu topo molamili.’ nilimelkanje papu. Ye marene aku siku ongo alieli telemelkanje papu nakolo ye marene ongo ‘Olionga unguma pilku liengi.’ ningu kolo toko tondolo mane silimele akumu keril. 19 Nanga konopu monjilio ambolangoma, amboma ambolango mengendo mindili nolemele mele ‘Ene Kirasi yu mele molko yunge ungumu mindi pilku liku molangi.’ nimbu na aku sipu altopo mindili nokoro yemo molopolie, 20 ‘Na ene kinie molopolie enenga kumbikerema kanopo unguma kerena sumbi sipu nimbu silkenje papu. ‘Pepá mindi topo mundukurumu laye kapola molo.’ nimbu molopo, enene kinié telemele mele pilipulie, ‘Nane ene nambe tepo lipu taponjimbunje.’ nimbu pilkirumunge ene paa kondo tepa umbuni tekemo.

21 Ene ‘Juda yambomanga, ungu manemane olio nokopili.’ nilimele yamboma, kanu ungu manemane nilimo mele ene naa pilimeleye? Na ningu sieme. 22 ‘Pulu Yemonga, bokumuni nimbendo: “Eporayamone kango talo merimu, te kongono we tenjipe mele kaloli te naa lili kendemande ambomone merimu; te mindili te naa nomba we molorumu ambomone merimu.” nilimo 23 Kendemande ambomone kango menjirimumu ambolangoma melemele mele aku sipe we menjirimu. Nakolo we molorumu ambomone yunge kango menjirimumu we naa menjirimu. Pulu Yemone ‘Yuni kango te menjimbe.’ nimbe, nimbe panjirimumunge kanu kangomo menjirimu.

24 Kanu ambotolo Pulu Yemone ungu talo nimbe panjipe mi lerimutolo mele manda lelolo, eltene teringili ulutolonga ungu iku te pelemo. Kendemande, ambo Aka yu Pulu Yemone ungu te mulú Sainaine nimbe panjipe mi lerimu ungumu mele molemo. Kanu ungumu Pulu Yemone Mosisi sirimu, muni kongono kendemande yambo molonge ambolangoma melemele. 25 Ambo Aka kinie kolea Arepia mulú Sainai polemotolonga ungu pulumu telumu. Kolea aili Jerusalleme melemele yamboma Mosisini ungu mane sirimumanga, kongono kendemande tenjili yamboma mele

molemelemonga Jerusalleme kinié lemo akumu mulú Sainai lerimu mele aku sipela lemo.  Jerusalleme akumu akuna molemele yambomanga anumu yu kongono kendemande tenjili ambo mele kanumu. ²⁶Nakolo Jerusalleme te mulu koleana lemomonga yamboma mindili te naa nongo we molemele. Aku Jerusalleme olio  Kirasinge yamboma,  nga anumu.  ²⁷Aku nikirumunge pulumu  Pulu Yemonga,  bokuna molemo kanu ungumu i sipe:

“Ambo wayongonomo,
 ambolango naa meleno ambomo, nu konopu siyo.
  Ambolango mengendo
 konopu siku mindili nolemele mele
 ambolango naa melenomonga,  
 mindili naa noleno ambomo,
 nu konopu peanga pepili konana ningu
 tondolo ru niyo.
 Ambo wayongonomone melemó ambolangoma
 paa aisili,
 we ambomanga ambolangoma layetolo mele,
 akumunge paa konopu siku aku teyo.”.

ungumu aku sipe bokuna molemo.

²⁸Angokeme,  Pulu Yemone Eporayamondo,  “Wendo ombá.” nimbe, nimbe panjirimu mele akumu wendo ombándo  Eporayamone yunge kango,  Aisake merimu, aku sipe mele, kinié ene  Kirasinge yamboma, kinie kepe  Pulu Yemone “Wendo ombá.” nimbe,  nimbe panjirimu ungumu wendo ombándo  Pulu Yemonga,  ambolangoma molemelela. ²⁹ Eporayamonga kangotolo, meringili kinie ambolango we melemele mele meringi kangomone  Pulu Yemonga,  Minimunge tondolomone meringi kangomo tepa kenjipe mindili sirimu. Kinié aku sipela  Mosisini ungu mane sirimumanga kendemande yambomane Kirasinge yamboma mindili siringi.  ³⁰Nakolo kanu ambotolo kinie eltenga kangotolo kinie Pulu Yemonga bokumuni nambolka nilimoye?  I sipe mele nilimo:

‘ Pulu Yemone Eporayamondo nimbendo:  
 “Kongono kendemande ambomonga malo kangomo kinie
 we molemo ambomonga malo kangomo kinie
 lapanga monge melema
 moke teko paa naa liengili kene
 kendemande ambomo kinie malotolo
 kamu makoroi.”  nirimu,.’

nimbe molemo kanumu. ³¹Akumunge, angokeme, olio kendemande ambomonga ambolangoma naa molemolo; ka kongono naa tepa we molorumu ambomonga ambolangoma molemolo.

5 ¹ Ka kongono naa tepa we molorumu ambomonga ambolangoma molemolomonga pulumu i sipe:  ‘ Mosisini ou ungu mane

sirimumane olio naa nokopili. We kapola molangi.’ nimbe Kirasini olio wendo lirimu. Akumunge ‘Meltene altopa naa ambolopili; meltenga kendemande yamboma naa molopo, we mindi molamili.’ ningu tondolo munduku molangi.

²Nanga unguma paa piliengi! Na Pollone enendo nimbundu: Ene Kirasinge yema enenga kangi te ‘kopisiku wendo linjengi!’ níngi liemo Kirasini ‘yambomanga’ nimbe lipe taponjirimu ulumuni ene wallo kolte kepe paa uluri manda naa temba. ³Altopo yemando pali sumbi sipu nikiru: ‘Pulu Yemone na kanopa peanga kanopili kene kangi te kopisinjengi.’ níngi yema Mosisini ungu mane sirimumane pali nokomba. ‘Kangi te kopisiengi.’ nilimo ungu manemo pilku liku telemele yemane kanu ungu manema pali pilku tenge aulkemo akisingi. ⁴Ene Kirasinge Gallesia yambomanga yambo mare ‘Pulu Yemone olio kanopalie olionga ulu pulu kerime siye kolopa, ‘konopu sumbi nimbe peli yamboma’ nimbe kanopili.’ ningu Mosisini ungu mane sirimuma pilku liku telemele yamboma Kirasi munduku kelko, yu kinie teluna moloringi aulkemo pipi siringi; Pulu Yemone yamboma we kondo kolemo ulumuni ene naa nokolemo. ⁵Nakolo ‘Mosisini ungu mane sirimumane manda naa lipe taponjimbe.’ nilimolo yamboma, Mini Kake Telimuni ‘‘Sike’’ nimbu tondolo mundupu pilimolo ulumu tondolo pupili.’ nilimomonga ‘pe yambo sumbi nilime sike molomolo.’ nimbu konopu sipu nokopo molemolo. ⁶Kirasi Yesusi kinie tapu topo molemolo kinie yamboma kangi te kopisilimele molo kangi te naa kopisilimele aku ulumane uluri naa telemo. ‘Yu sike olionga lipe taponjilimu.’ ningu tondolo munduku pilkulie yamboma konopu monjilimele ulu kanumu mindi sike tondolo te pelemo.

⁷‘Mele kalolimu liemili.’ ningu keru kuru liku lkisiku konjiringi. Pe kinie yambo naene omba ene Kirasinge ungu sikemo pilku liku telemele aulkemo pipi silimoye? ⁸Naene ene kondi topa “Ungu sikemo munduku keleangi.” nimuye? Kinié ene konopuni pilimele ulu akumu ‘Nanga yamboma molangi wai.’ nimbe walsilimo Pulu Yemone ‘Aku siku piliengi!’ naa nilimo. ⁹Pilieme! Ungu iku toko

“Pillawa akoli mele isi

pillawana mundukulie pillawa telemele kinie
isi paa wallo koltene pillawa aisili akolemo.”

nilimele kanumu. Ene kondi tolemo ye kolo tolimu aku sipe telemo. Yu ene kinie molemomonga ene aisili yunge ungumu lombili pulimelka. ¹⁰Nakolo ene sike tenge mele tondolo mundupu pilkiru. Ailimu kinie tapu topo molemolomonga yuni ene lipe taponjimbe kinie nane ou ungu sikemo nimbu sirindu unguma ‘Sike.’ ningulie ‘ungu te lupe konopu kimbu naa singi.’ nimbu tondolo mundupu pilkiru. Ye tene ene tepa embambo sipe kondi tolemo akumu naenje, na naa pilkiru nakolo aku telemomonga sike mele kaloli kerimu limbe.

¹¹Angokeme, ‘Pollone “Kangi te kopisiengi!” nilimo.’ nilimele mele sike aku sipu nane nilio liemo nambemuna ʼJuda yambomane,ʼ na mindili silimeleye? ʼAku sipu nilkenje na mindili silimele aulke te naa lelka.ʼ Aku sipu nilkenje ʼKirasi,ʼ unju perana ʼolionga nimbe kolonjirimu mele nimbu silio,ʼ ungu akumu pilkulie ʼJuda yambomane,ʼ pilku keru pilku ʼna umbuni te naa silimelka,ʼ ¹²ʼKanu yemane ene ningu embambo siku “ʼPulu Yemonga yamboma molangi.ʼ ningu kangi te kopisiku wendo liengi.”ʼ nilimele yemane enenga kangi te kopisikulie enenga láka kamu tolemelkanje papu.ʼ konopu lekeru.

¹³Nanga angokeme, Pulu Yemone ʼUngu mane tene ene nokopa umbuni te naa sipe ene naa ambolopili paa we molangi.ʼ sike ou nimbe ene mako torumu nakolo pe enene ningindu: ʼKapola, ungu mane tene olio naa nokolemo, we molemolo kene ou we konopumane ulu pilkimulu mele teamili.ʼ ningu ulu pulu kerime naa teangi. ʼUngu mane tene olio naa nokolemo.ʼ ningu ene eneno anju yando konopu monjiku eneno anju yando liku taponjiku kongono tenjengi. ¹⁴Mosisini ungu mane sirimu pelemomanga pali ungu mane telumuni lipe tere lemo, akumu i sipe:

ʼEneno yu mele mele konopu monjiku,
enenga kangime eneno kondo kolko nokolemele mele
aku sikula pulu lemo yamboma
konopu monjiku nokoko molangi.ʼ

nimbe pelemo ungu manemo. ¹⁵Nakolo enene eneno anju yando irinele teko mumindili kolko kerepali ningu, aku teliku púngi liemo ʼAku temolomonga olio pali molopo kenjimulú.ʼ ningu, pilku konjiku molangi.

¹⁶⁻¹⁷Akumunge nane enendo mane sipulie paa i sipu nikiru: Enenga ou we konopumane konopu monjilimele ulumane Mini ʼKake Teli,ʼ mu topa manie mundumbe telemola; Minimuni ou we konopuma topa manie mundumbela telemo kene ʼMini ʼkonopuna molemo,ʼ mone olio ambolopili.ʼ ningu molko, yunge unguma pilku, yuni “Teai.” nilimo mele pilku liku teko molayo. Aku tekolie enenga ou we konopumane pilku konopu monjiku telemele uluma altoko paa manda naa tenge. Eltene ʼI yambomo na pilipe molopili.ʼ ningu keru kuru limbelemonga enene ʼTeamili.ʼ konopu lemele mele manda naa telemele kene ʼMinimu olio ambolopili.ʼ ningu, yunge unguma mindi pilku liku teko molangi. ¹⁸Nakolo Minimuni ene ambolemo, yuni nilimo unguma pilku liku teko molongi liemo ʼMosisini,ʼ ungu mane sirimumane ene ka sipe mindili sipe naa nokolemo.

¹⁹We konopu oumane pilku ulu telemelema ene pilimele. Yambomane we konopu oumane pilku ulu telemele uluma i sipe:

Wa ulu kerinele teko,
ambo yema anju yando kanoko konopu monjiku
ʼulu te teamili.ʼ ningu konopu kimbú siku,

amboma kinie yema kinie
 ulu kerime mindi teliku andoko,
 aku siku telemele uluma kinie;
 20 'I melema olionga pulu yema.' ningu
 akuma anjiku popo toko kalko kuru koyoko,
 ala toko pindu toko,
 'Yambo topo konjemili.' ningu meambu liku
 tomo ambolko kuru koyoko telemele,
 aku siku telemele uluma kinie;
 yamboma kinie konopu keru panjiku,
 opa tou molko, irinele teko,
 'Nanga melema nanu ambolambo. Yambo lupemane
 naa liengi!' ningu paa ambolko konjiku,
 mumindili kolko,
 'Na mindi tepo konjipu, molopo konjilio.' konopu lelko,
 yambo lupemane telemele mele alieli kanoko keru kanoko
 "Teko kenjikinuu." ningu iri toko,
 yamboma kinie 'Kapola kapola naa molopo konopu
 teluna pupili naa molamili.' ningu sungu siku,
 21 yambo lupema molemele mele kepe enenga melema
 yama mengo 'Ene malo.' konopu lelko,
 aku siku telemele uluma kinie;
 no tondolo aisili nongo kekelepa toko,
 maku toko no tondoloma nongo kekelepa tokolie
 ungu kerime ningu konana kerime ningu
 ulu kerime teko molko,
 aku siku telemele uluma kinie.

Ulu keru lupe lupe telemelema we konopu oumane pilkulie telemele. Ene
 ou lepi lepi torundu mele kelepou altopou lepi lepi tokoro: aku siku teko
 molemele yamboma Pulu Yemo ye nomi kingi molopa nokolemo koleana
 naa puku yunge melema naa lingi.

22 Nakolo Mini [Kake Teli] muni konopuna molopa ambolema
 yambomane ulu telemelema i sipe:
 Yamboma konopu monjiku,
 konopu siku molko,
 konopu pe nipili molko,
 ólo áme topili molko,
 yamboma kondo kolko liku taponjiku,
 yambo melema molo tolemoma
 liku taponjiku melema siku,
 ulu sikema mindi sumbi siku teko,
 23 yamboma kinie kara naa puku

andiki teko taka lelko molko,

‘Ou we konopuni pilirindu mele paa naa pilimbu.’

ningu munduku kelko taka lelko molko,

ulu peanga akuma teko molemele. Ulu peanga aku sipema ‘naa teangi.’

nimbe ungu mane te paa naa pelemo.

²⁴Yesusi Kirasinge yambo molemelemanen enenga ou we konopuma ‘Kamu kolopa manie pupili.’ ningu koronga unju perana uku toko panjiringi kinie kanu konopumane waka lemo uluma kinie, konopu monjiku ‘Paa teamili’ nilimele uluma kinie, akuma pali unju perana uku toringila. [Unju perana uku toko panjiringimunge kinié altoko ou we konopumane pilku ulu pulu keru akuma tenge aulke te naa lemo.]

²⁵Minimuni olio konde molopa konjili ulu pulumu silimo kene yuni ‘Teko molangi.’ nilimo mele pilipu lipu tepo molamili. ²⁶Oliolio olionga imbime we ambolopo ola naa lipu, olionga yambomanga te ‘Mumindili kolopili.’ nimbu anju yando konopu naa lepo, yambo lupemanga melema kinie uluma kinie yama membo ‘Ene malo!’ nimbu konopu anju yando naa leamili.

6 ¹Angokeme, enenga angenu tene ulu pulu keru te temba kinie kanokolie ene [Pulu Yemonga] Minimuni nilimo mele pilku liku molko konjilimele yambomane kanu yambomo ‘Konopu alowa tepa altopa Pulu Yemo kinie kapola molopili.’ ningu liku taponjingindu yu kondo kolko taka lelko, liku taponjeyo. Ene kepe yu mele mele ‘Na aku sipe kondi ka temba kinie i tekemo mele tembone naa tembone?’ ningu pilkulie kanu yambo ulu keru te tembamo iri naa toko taka lelko liku taponjeyo. ²‘Kirasini ungu mane sipe “Teai.” nirimu aku mele teamili.’ ningu enene angenalinge umbuni we wendo omba pemba uluma ene pea menjeyo. ³Yambo tene yu imbi ola naa molemo kinie ‘Na imbi ola molemo akumunge [nanga angenu naa lipu taponjimbu.]’ konopu lemomo yu yuyu kolo topalie ‘yunge imbi sike ola molemo.’ nimbe konopuni pilimo. ⁴Aku sipe konopu lemba kapola naa temba kene yambomane yu mele mele konopu lelko ulu telemelema manda manjiku apuruku ‘Nane imu tepo konjikiru molo imu tepo kenjikiruye?’ ningu ene eneno yu mele mele piliengi! Yambo tene yuyu mindi kanopa pilipelie tepa konjimbemanga ‘Paa tekero.’ nimbe manda kapi nimbe konopu simbe. Akumu peanga. Yunge kepe yambo lupemanga kepe teluna tere lepa manda manjipe apurupe kanopalie ‘Nanga peanga, enenga keru.’ nimbe apurumbe akumu keru. ⁵Yamboma yu mele mele ulu telemelemonga umbuni wendo ombama eneno yu mele mele umbuni munge kene [aku siku teangi].

⁶[Kirasinge] unguma mane sili yambo tenga ungumu pilku molemele yambomane kanu yambomo ‘Lipu taponjemili.’ ningu enenga mele peanga [nosilimele], ma moke teko yu siengi.

7‘Nane ungu nimbu konopu lepo ulu temboma Pulu Yemone naa kanomba.’ ningu pilku enenga eneno konopuna kolo toko naa pilieyo. Yamboma Pulu Yemone naa pilipe naa kanomba tenga manda lopi naa teko, Pulu Yemo manda kolo toko naa singi kanumu. Yambomane poniena mele umbu mundulimelemanga mindi melema tolemo inie toko yando limele aku mele, yambomane telemele mele yuni apurupe pilipelie mare tepa kenjipe mare tepa konjimbe. 8 Mele keru tenga umbu poniena panjilimelkanje mele keru te wendo olka inie toko limelka mele aku sipe yambo tene yunge ou we konopumuni pilipe konopu sipe telemo yambomo aku telemomonga langi keru purulimo mele aku sipe kanu yambomo yu mini pali molopa kenjimbe. Yambo tene [Pulu Yemonga, Minimuni nilimo mele konopu sipe pilipe lipe telemo yambomo aku telemomonga langi umbu peanga te mundulimo mele telemomonga Minimuni yu mini pali konde molopa kenjipe mindi puli ulu pulumu simbe.

9 Yambomane langi umbuma panjikulie, ‘Ombá.’ ningu siye naa kolko taka lelko nokoko molemele mele olio aku sipu ulu peangama temolondo siye naa kolamili. Langi umbu panjilimele kinie pe sike wendo omba langi tolemo, liku nolemele mele olio ulu peangama temolondo tondolo mundupu tepo ou we siye naa kolopo molomulu liemo pe Pulu Yemone pilimbe walemo kinie sike yuni mele peangama simbe limulú. 10 Akumunge, yamboma lipu taponjimulú aulke te mona lemba kinie kanopolie ene pali lipu taponjemili. Nakolo Kirasi ‘Sike.’ ningu tondolo munduku pilimele yamboma kumbi lepo lipu taponjemili.

11 Kinié i pepámo nanu ya topo imbi paa aili tepo tokoro mele kanayo.

12 Yemane tondolo munduku ‘Kangi te kopisieí.’ nilimele ye kanumane ‘[Juda yambomane,] olio kanoko peanga kanangi.’ ningulie aku telemele. Ene pipili kolkolie ‘[Kirasini sike,] olionga nimbe, unju perana [kolonjirimu,]’ nimbu tondolo mundupu pilimolo mele [Juda yambomane pilkulie,] pilku keru pilku olio teko kenjiku mindili naa siengi.’ ningu aku telemele. We naa telemele. 13 Kangi kopisilimele yemane kepe [Mosisini,] ungu mane sirimuma naa pilku liku telemele nakolo ‘[Juda yambomane,] olio temolo mele kanokolie olio kapi niengi.’ ningulie ene [Kirasinge Gallesia yamboma,] ndo “Kangi te kopisiengi.” nilimele.

14 [Nakolo,] nane ‘Nanga imbi ola molopili.’ molo ‘Yambo tenga imbi ola molopili.’ molo ‘Ulu tenga imbi ola molopili.’ nimbulie paa kapi naa nimbú. Aili Yesusi Kirasi olionga nimbe kolonjirimu unju peramo mindi na konopu sipu kapi nimbu imbi ambolopo ola linjimbú. Melte lupe paa molo! Yu unju perana kolonjirimu akumuni na ye kololimu mele moliomonga ma koleamanga ulumane na uluri manda naa telemo; ma kolea uluma kepe unju perana kolopa pora sirimu none telemomonga nane kanu uluma naa konopu monjipu moliola. 15 [Juda yambomane,]

kangi te kopisilimele molo ʼyambo lupemane,ʼ kangi te naa kopisilimele akumu uluri molo. ʼPulu Yemone,ʼ ʼOlio yambo kondema molangi.ʼ nilimo aku ulumu mindi sike ulu te pelemo. ʼAku ulumu mindi Pulu Yemone kanopalie yamboma kanopa imbi silimo.ʼ¹⁶ Ya nikiru mele ʼSike.ʼ ningu pilku liku telemele yamboma ene Pulu Yemonga ʼsike,ʼ Isirele yamboma molemele. Kanu yamboma konopu pe nipili molangi; Pulu Yemone ene kondo kolopa, ou teko kenjiringi mele mundupe kelepa ʼPundu tangi.ʼ naa nipili.

¹⁷Ungu te kamu niembo: Na Yesusinge ʼkongonomo andopo tenjirindumunge,ʼ na toringi makoma nanga kangine pelemo kene yambo tene na tepa kenjipe umbuni te naa sipili.

¹⁸Angokeme, olionga Aili Yesusi Kirasini enenga minime we kondo kolopa molopili molangi. Aku sipe sike tepili.

ʼAku pea nikiru.ʼ